

|

61997J0251

Domstolens Dom af 5. oktober 1999. - Den Franske Republik mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber. - EF-traktatens artikel 92 (efter ændring nu artikel 87 EF) - Begrebet støtte - Lettelse af sociale sikringsbidrag til gengæld for de udgifter, virksomhederne må afholde som følge af kollektive aftaler om omlægning og nedsættelse af arbejdstiden. - Sag C-251/97.

Samling af Afgørelser 1999 side I-06639

Sammendrag

Parter

Dommens præmisser

Afgørelse om sagsomkostninger

Afgørelse

Nøgleord

Statsstøtte - begreb - delvis nedsættelse af socialsikringsbidrag, der følger af en normal anvendelse af det almindelige sociale forsorgssystem - omfattet - statslige foranstaltninger med henblik på at dække udgifter, der er en følge af virksomhedernes kollektive overenskomster

(EF-traktaten, art. 92, stk. 1 (efter ændring nu art. 87, stk. 1, EF))

Sammendrag

\$\$Begrebet støtte omfatter de fordele, der indrømmes af offentlige myndigheder, og som under forskellige former lætter de byrder, der normalt belaster en virksomheds budget. En delvis nedsættelse af socialsikringsbidrag, som påhviler virksomheder i en bestemt industrisektor, udgør støtte som omhandlet i traktatens artikel 92, stk. 1 (efter ændring nu artikel 87, stk. 1 EF), såfremt foranstaltningen delvis tilsigter at fritage virksomhederne for byrder, der følger af en normal anvendelse af det almindelige sociale forsorgssystem, når undtagelsen ikke berettiges ved systemets karakter eller opbygning. Den omstændighed, at statslige interventioner har et socialt formål, kan ikke uden videre medføre, at de falder uden for begrebet statsstøtte i traktatens artikel 92.

Den omstændighed, at formålet med de omtvistede foranstaltninger er en nedtrappelig nedsættelse af de sociale sikringsbidrag for arbejdsgivere i visse særlige industrisektorer, kan ikke

medføre, at de falder uden for begrebet statsstøtte i traktatens artikel 92, når foranstaltningerne skal dække de udgifter for virksomhederne, der beror på kollektive overenskomster mellem arbejdsgiverne og de faglige sammenslutninger, som virksomhederne skal overholde, og som efter deres art skal afholdes over virksomhedernes budget.

Med hensyn til vurderingen af disse udgifter udgør de aftaler, som arbejdsmarkedets parter har indgået, et hele, og kan ikke vurderes under hensyntagen alene til visse af deres positive eller negative virkninger for den ene eller anden part. Når henses til de forskellige årsager, som foranlediger arbejdsmarkedets parter til at forhandle, samt til at resultatet af deres forhandlinger er resultatet af et kompromis, hvor hver part gør indrømmelser på visse områder for at opnå fordele på andre områder, der ikke nødvendigvis er forbundne, er det umuligt at vurdere de endelige udgifter, som disse aftaler medfører for virksomhederne, tilstrækkelig nøjagtigt.

Parter

I sag C-251/97,

Den Franske Republik ved kontorchef K. Rispal-Bellanger, Afdelingen for International Økonomisk Ret og Fællesskabsret, og ekspeditionsssekretær G. Mignot, begge Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg på Frankrigs Ambassade, 8 B, boulevard Joseph II,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent G. Rozet, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos C. Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagnercentret, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 97/811/EF af 9. april 1997 om den støtte, Frankrig har ydet til tekstil-, beklædnings-, læder- og skotøjssektoren (EFT L 334, s. 25),

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, G.C. Rodríguez Iglesias, afdelingsformændene P.J.G. Kapteyn og G. Hirsch (refererende dommer) samt dommerne J.C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, J.L. Murray, L. Sevón, M. Wathelet og R. Schintgen,

generaladvokat: N. Fennelly

justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 26. november 1998,

afsagt følgende

Dom

Dommens præmisser

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 10. juli 1997 har Den Franske Republik i henhold til EF-traktatens artikel 173, stk. 1 (efter ændring nu artikel 230, stk. 1, EF), nedlagt påstand om annullation af Kommissionens beslutning 97/811/EF af 9. april 1997 om den støtte, Frankrig har ydet til tekstil-, beklædnings-, læder- og skotøjssektoren (EFT L 334, s. 25, herefter »den anfægtede beslutning«).

2 Kommissionen fastslog i denne beslutning, at statslige foranstaltninger med henblik på en nedtrappelig nedsættelse af de sociale sikringsbidrag for arbejdsgivere i tekstil-, beklædnings-, læder- og skotøjssektoren udgjorde statsstøtte som omhandlet i EF-traktatens artikel 92, stk. 1 (efter ændring nu artikel 87, stk. 1, EF).

Retlige bestemmelser og faktiske omstændigheder

3 Det franske parlament indførte for at bekæmpe den fortsatte nedgang i antallet af stillinger i tekstil-, beklædnings-, læder- og skotøjssektoren ved artikel 99 i lov nr. 96-314 af 12. april 1996 om forskellige foranstaltninger af økonomisk og finansiel art bestemmelser (JORF af 13.4.1996, herefter »loven«) mulighed for, at staten forsøgsvis indtil den 31. december 1997 kunne indgå rammeoverenskomster med nævnte erhvervsgrøene om opretholdelse eller skabelse af arbejdspladser under hensyn til resultaterne af de forhandlinger mellem arbejdsgivere og lønmodtagere vedrørende omlægning og nedsættelse af arbejdstiden, som var indledt efter den generelle nationale kollektive overenskomst om beskæftigelse af 31. oktober 1995, og til gengæld herfor indrømme nævnte erhvervsgrøene en yderligere nedsættelse af sociale sikringsbidrag for lavtlønnede i forhold til den almindelige nedsættelsesforanstaltning, der finder anvendelse på hele erhvervslivet, og som blev fastsat ved artikel 1 i lov nr. 95-882 af 4. august 1995 om hasteforanstaltninger med hensyn til beskæftigelse og social sikring, ændret ved finansloven for 1996 (nr. 95-1346 af 30.12.1995).

4 I henhold til denne bestemmelse skulle den yderligere nedsættelse af de sociale sikringsbidrag dels ske i form af en yderligere lettelse af sikringsbidragene for lønindkomster under 1,5 gange SMIC (den garanterede mindsteløn, hvis niveau fastsættes af staten), som fastsættes ved lov, i stedet for 1,2 gange - og 1,33 gange fra den 1. oktober 1996 - i den generelle nedsættelsesforanstaltning. Dels skulle der fastsættes en særlig lettelseskoefficient for sikringsbidragene ved dekret om gennemførelse af den almindelige foranstaltning i de erhvervsgrøene, der berørtes af denne yderligere nedsættelse.

5 Denne koefficient blev fastsat ved dekret nr. 96-572 af 27. juni 1996 om en nedtrappelig nedsættelse af de sociale sikringsbidrag for arbejdsgivere i tekstil-, beklædnings-, læder- og skotøjssektoren, indført ved artikel 99 i lov nr. 96-314 (JORF af 28.6.1996, s. 9683, herefter »gennemførelsesdekretet«) på et sådant niveau, at den yderligere nedsættelse af sikringsbidragene udgjorde 734 FRF pr. måned pr. ansat for ansatte, som oppebar SMIC, og derefter nedsættes gradvis for endelig at ophøre for ansatte, der oppebar 1,5 gange SMIC. De samlede udgifter ved denne ordning, som oprindeligt blev fastsat til 2,1 mia. FRF, udgjorde endeligt mellem 1,8 og 1,9 mia. FRF.

6 Foruden betingelsen vedrørende indgåelsen af en rammeoverenskomst mellem staten og hver af de pågældende erhvervsgrøne bestemmer lovens artikel 99, stk. 3, at indrømmelsen af den supplerede nedsættelse af de sociale sikringsbidrag for virksomheder med over 50 ansatte er betinget af, at der indgås en særlig aftale mellem den pågældende virksomhed og staten, hvori angives, hvilken rammeoverenskomst virksomheden henhører under og dens særlige forpligtelser med hensyn til beskæftigelse samt omlægning og nedsættelse af arbejdstiden. Artikel 99, sidste stykke, fastsætter udtrykkeligt, at virksomhedens tilsidesættelse af disse forpligtelser medfører ophævelse af den yderligere nedsættelse af de sociale sikringsbidrag, herunder eventuelt med tilbagevirkende kraft.

7 Virksomheder med under 50 ansatte, som ikke er undergivet den lovbestemte forpligtelse til at oprette et samarbejdsudvalg bestående af repræsentanter for bestyrelsen og de ansatte, skal for at kunne opnå den yderligere nedsættelse af de sociale sikringsbidrag tilstille arbejdsstyrelsen en erklæring, hvori det angives, hvilken overenskomst virksomhederne henhører under (artikel 6 i gennemførelsesdekretet). Såfremt der afgives urigtig erklæring med henblik på uretmæssigt at opnå den yderligere nedsættelse, fratages virksomheden nedsættelsen og de sociale sikringsbidrag, der ikke er indbetalt, tilbagesøges (artikel 7 i gennemførelsesdekretet).

8 Den 7. maj 1996 blev der indgået kollektive brancheoverenskomster i tekstilsektoren, den 29. maj 1996 i beklædningssektoren og den 5. juni 1996 i læder- og skotøjssektoren. Det fastsættes heri, at betaling for overarbejdstimer forhøjes med 25%, altså arbejdstimer, som overstiger den lovbestemte arbejdstid på 39 timer ugentlig - skønt dette ikke kræves efter den indførte lov om omlægning af arbejdstiden. Desuden bestemmer overenskomsterne, at yderligere lønnet hviletid udgørende 10-20% af arbejdstimer ud over 44 timer skal indrømmes foruden de lovfæstede hviletider og forhøjelser, Nedsættelsen af arbejdstiden kan altså udgøre over 7 hviledage, eller næsten 3% af arbejdstiden. Disse overenskomster er blevet optaget i de eksisterende kollektive brancheoverenskomster.

9 I medfør af lovens artikel 99 og gennemførelsesdekretet indgik staten rammeoverenskomster om beskæftigelse med hver af de pågældende erhvervsgrøne, den 14. maj 1996 med tekstilindustrien, den 31. maj med beklædningsindustrien og den 28. juni 1996 med læder- og skotøjsindustrien. Disse overenskomster indeholder bl.a. forpligtelser for hver erhvervsgrøn med hensyn til bevarelse af beskæftigelsen og ansættelse af unge arbejdstagere.

10 I medfør af lovens artikel 99 tager de pågældende rammeoverenskomster desuden hensyn til de forpligtelser, som branchen har påtaget sig i de i dommens præmis 8 nævnte kollektive brancheoverenskomster. Således er punkt 3 i tekstilrammeoverenskomsten, der har overskriften »Gennemførelse af bestemmelserne om omlægning og nedsættelse af arbejdstiden« affattet således:

»Ved sin indgåelse af aftalen af 18. maj 1982 om nedsættelse af arbejdstiden og forbedring af produktionsmidlerne, en aftale, som bl.a. gør det muligt at skabe øget deltidsarbejde, samt den nationale brancheaftale af 13. april 1993 om tilpasning af arbejdstiden, en aftale, som udtrykkeligt angiver, at denne tilpasning logisk indebærer en nedsættelse af arbejdstiden, har branchen tilkendegivet sin vilje til at gennemføre bestemmelser om omlægning og nedsættelse af arbejdstiden, som kan øge konkurrence og fremme beskæftigelsen i branchen.

De tre aftaler af 7. maj [1996], som blev indgået under forhandlingerne om omlægning og nedsættelse af arbejdstiden, indledt efter brancheoverenskomsten af 31. oktober 1995, tilkendegiver branchens ønske om mærkbart at understøtte denne politik med henblik på at fremme beskæftigelsen.«

Rammeoverenskomsterne inden for beklædnings-, læder- og skotøjsindustrien indeholder lignende bestemmelser.

11 Forpligtelserne vedrørende arbejdstiden fandtes således at være opfyldt som omhandlet i lovens artikel 99, stk. 1 og 2. I henhold til bestemmelsens stk. 3, præciseres disse forpligtelser efterfølgende for så vidt angår virksomheder med over 50 ansatte i særlige overenskomster, som disse indgår separat med staten. Det fastsættes heri for så vidt angår arbejdstidsomlægningen, at virksomhederne »forpligter sig til at indlede forhandlinger om arbejdstidsomlægning eller gennemføre overenskomsterne«. En virksomhed er derfor, for at kunne blive omfattet af foranstaltningerne, forpligtet til enten at anvende resultaterne af de kollektive forhandlinger, eller selv at udarbejde sin egen - nødvendigvis gunstigere - overenskomst.

Den anfægtede beslutning

12 Efter afslutningen af proceduren i EF-traktatens artikel 93, stk. 2 (nu artikel 88, stk. 2, EF), som Kommissionen havde iværksat på grund af de foranstaltninger, der blev indført ved lovens artikel 99 (herefter »de anfægtede foranstaltninger«), meddelte Kommissionen ved skrivelse af 5. maj 1997 den franske regering den anfægtede beslutning.

13 Den anfægtede beslutnings artikel 1 er affattet således:

»Den lettelse af arbejdsgivernes sociale sikringsbidrag, der er indført som led i 'Tekstilplanen' ved artikel 99 i lov nr. 96-314 af 12. april 1996 om forskellige foranstaltninger af økonomisk og finansiel art og ved dekret nr. 96-572 af 27. juni 1996 om en nedtrappelig nedsættelse af de sociale sikringsbidrag for arbejdsgivere i tekstil-, beklædnings-, læder- og skotøjssektoren, udgør for den dels vedkommende, der ikke er omfattet af 'de minimis'-reglen, en ulovlig støtte, for så vidt som den er iværksat, inden Kommissionen i overensstemmelse med bestemmelserne i traktatens artikel 93, stk. 3, har udtalt sig desangående.

Den er desuden for den dels vedkommende, der ikke er omfattet af 'de minimis'-reglen, hvor der er fastsat en grænse på 100 000 ECU over tre år, uforenelig med fællesmarkedet ifølge bestemmelserne i traktatens artikel 92, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, og kan ikke være omfattet af nogen af de i traktatens artikel 92, stk. 2 og 3, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 2 og 3, fastsatte undtagelsesbestemmelser.«

14 Artikel 2 i den anfægtede beslutning forpligter Den Franske Republik til ufortøvet at standse tildelingen af den ulovlige støtte og træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre tilbagesøgning af den udbetalte støtte.

Parternes anbringender og argumenter

15 Den franske regering har principalt til støtte for sit søgsmål fremført et anbringende, der er baseret på en tilsidesættelse af traktatens artikel 92, stk. 1, og som regeringen har opdelt i to klagepunkter.

16 Den franske regering har anført, at Kommissionen har begået en retlig fejl, idet den har kvalificeret støtteforanstaltninger, som de franske myndigheder har truffet til fordel for tekstil-, beklædnings-, læder- og skotøjssektoren, og som består i indrømmelse af særlige økonomiske fordele til virksomheder til gengæld for forpligtelser, hvis finansielle omkostninger modsvarer nævnte støttebeløb, som støtte, »som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner«, jf. traktatens artikel 92, stk. 1, for så vidt de overskrider de minimis-grænsen.

17 Den franske regering har desuden anført, at Kommissionen i sagen har anlagt en åbenbar fejlagtig vurdering af de faktiske omstændigheder, idet den ikke under sin efterfølgende gennemgang af virkningen af de omtvistede foranstaltninger har taget hensyn til den neutrale finansielle økonomiske virkning, som de nævnte foranstaltninger har for de pågældende virksomheder.

18 Subsidiært har den franske regering nedlagt påstand om, at Domstolen annullerer den anfægtede beslutning, for så vidt den fastsætter de støttebeløb, der kendes uforenelige med fællesmarkedet, er ulovligt ydet og som skal tilbagesøges, på samme niveau som bruttostøttebeløbet, uden fradrag heri af de udgifter, de pågældende virksomheder har måttet afholde til gengæld herfor.

19 Med hensyn til det første klagepunkt har den franske regering for det første anført, at en finansiell fordel, som en medlemsstat indrømmer en virksomhed til gengæld for en eventuel foranstaltning fra virksomhedens side over for dens ansatte, ikke udgør støtte som omhandlet i traktatens artikel 92, stk. 1, når støttebeløbet ikke overskrider den udgift, som den pågældende foranstaltning påfører virksomheden, eller alene indebærer en overskridelse, der ligger under de minimis-grænsen.

20 Den franske regering har anført, at det er ubestrideligt, at den offentlige støtte, som ydes til gengæld for virksomhedernes fakultative foranstaltninger til fordel for de ansatte, dvs. foranstaltninger, som ingen virksomhed er forpligtet til at gennemføre, ikke medfører nogen som helst finansiell fordel for disse virksomheder i forhold til de virksomheder, som ikke får støtte, eftersom de pågældende foranstaltninger påfører virksomhederne øgede udgifter. De udgifter, som virksomhederne har accepteret at afholde til gengæld for støtten, kan derfor ikke anses for udgifter, der »normalt skal afholdes af dem«, eftersom virksomhederne ikke ville have accepteret sådanne udgifter uden statens støtteforanstaltning og altså heller ikke under »normale« omstændigheder ville afholde sådanne udgifter.

21 Den franske regering har dernæst anført, at statens foranstaltninger, som alene foretages til gengæld for foranstaltninger, som ikke omfattes af fællesskabsretten, og som de pågældende virksomheder accepterer at træffe over for deres ansatte, heller ikke kan anses for at fordreje eller true med at fordreje konkurrencevilkårene.

22 Den franske regering har under henvisning til indholdet af de kollektive brancheoverenskomster, som er indgået inden for de pågældende erhvervsgrøner, anført, at de forpligtelser, som virksomhederne har påtaget sig i forbindelse med aflønning af overarbejde og kompensation i form af hviletid, går videre end de forpligtelser, som arbejdsgiverne ville have accepteret at påtage sig, såfremt staten ikke havde grebet ind. Dette fremgår klart med hensyn til beklædningssektoren, hvori den kollektive brancheoverenskomst, som alene ændrer en tidligere overenskomst fra 1993, udelukkende indebærer flere forpligtelser for arbejdsgiverne, men ikke for de ansattes fagforeninger. Disse forpligtelser beskytter altså de ansatte i usædvanlig grad, hvilket indebærer, at disse lettere accepterer foranstaltningerne i forbindelse med omlægning af arbejdstiden, og tilskynder virksomhederne til ikke at misbruge ordningen om overarbejde til skade for ansættelsen af nye lønmodtagere.

23 Den franske regering har tilføjet, at et betydeligt antal virksomheder, navnlig de store virksomheder, har givet afkald på at blive omfattet af bestemmelsen om lettelse af de sociale sikringsbidrag, idet de mener, at de modydelse, som staten kræver til gengæld herfor, er for belastende. Samlet har alene to tredjedele af de pågældende branchevirksomheder, svarende til et tilsvarende antal ansatte, tilsluttet sig ordningen. Det fremgår heraf klart, at de anfægtede foranstaltninger ikke medfører nogen klar konkurrencefordel for de heraf omfattede virksomheder.

24 Kommissionen har anført, at den ordning, som er indført ved lovens artikel 99, udgør statsstøtte som omhandlet i traktatens artikel 92, stk. 1. Kommissionen anfører under henvisning til Domstolens praksis, at udgifter, omfattende af fællesskabsretten eller ej, som påføres virksomhederne som følge af frivilligt indgåede aftaler mellem arbejdsmarkedets parter i en bestemt sektor, normalt bør afholdes over virksomhedernes egne budgetter. Det er ifølge Kommissionen irrelevant, om lettelsen skal dække en merudgift, som virksomheden har accepteret på grund af statens indgriben.

25 Kommissionen har endvidere anført, at enhver støtte uanset dens størrelse eller dens intensitet på et marked, hvor samhandelens omfang er af væsentlig betydning, fordrejer eller truer med at fordreje den normale konkurrence, når de pågældende selskaber modtager en statsstøtte, som deres konkurrenter ikke får. I denne sag giver lettelsen af de sociale sikringsbidrag virksomhederne i de pågældende erhvervsgrøner en gunstigere stilling end de konkurrenter, der gennemfører eller i fremtiden skal gennemføre omlægning af arbejdstiden eller tilsvarende foranstaltninger uden støtte fra staten. Disse betragtninger gælder ligeledes i almindelighed for virksomheder, der i andre medlemsstater uden offentlig støtte må udfolde rationaliseringsbestrebelse med hensyn til deres produktion for at imødegå den internationale konkurrence.

26 Kommissionen er derfor af den opfattelse, at ordningen, som er gennemført ved lovens artikel 99, som følge af sin art og i dens helhed, udgør statsstøtte som omhandlet i traktatens artikel 92, stk. 1.

27 Den franske regering har med hensyn til sit andet klagepunkt, som støttes på Kommissionens afslag på at erkende, at de omtvistede foranstaltninger var økonomisk neutrale, først anført, at Kommissionen ikke kan anfægte nøjagtigheden og troværdigheden af de tal, som de franske myndigheder har tilstillet den.

28 Den franske regering har dernæst imødegået Kommissionens argument, hvorefter de af de franske myndigheder fremlagte beregninger ikke tager hensyn til den fortjeneste, som de pågældende virksomheder vil opnå i kraft af den produktionsfordel, som de omtvistede foranstaltninger vil gøre det muligt for dem at opnå som følge af omlægningen af arbejdstiden, og anført, at den gennemførte ordning ikke i sig selv giver virksomhederne nogen økonomisk fordel i form af en fremtidig konkurrencefordel på grund af omlægningen af arbejdstiden. Ordningen pålægger alene de pågældende virksomheder forpligtelser, der begunstiger de ansatte, såvel med hensyn til ansættelse som aflønning og kompensation for overarbejde, og som henhører under regeringens generelle politik, og for virksomhederne medfører øgede udgifter, som de aldrig ville have påtaget sig uden den tilskyndelse, som lettelsen af de sociale sikringsbidrag udgør.

29 Den franske regering har således anført, at konkurrencefordelene som følge af omlægningen af arbejdstiden ikke er en direkte følge af de anfægtede foranstaltninger, men konkret afhænger af effektiviteten af de reformer, som hver enkelt virksomhed har truffet med hensyn til organiseringen af arbejdet. De omtvistede foranstaltninger giver alene mulighed for at lette gennemførelsen af disse reformer, idet de foreløbig dækker udgifterne for de vilkår, der er særligt gunstige for de ansatte, og som omfattes af reformerne.

30 Den franske regering har desuden anført, at de konkurrencefordele, som kan følge af gennemførelsen i virksomhederne af en ny organisering af arbejdet baseret på omlægning af arbejdstiden, og hvis iværksættelse de anfægtede foranstaltninger skal fremme, er usikre og vanskelige at vurdere. Disse foranstaltninger til omlægning og nedsættelse af arbejdstiden kan nemlig medføre udgifter i forbindelse med en ændret organisering, så meget mere, såfremt denne gennemføres hurtigt. Under alle omstændigheder er det klart, at der på kort sigt ikke foreligger

nogen produktivitetsfordel.

31 Kommissionen har anført, at de foreliggende unøjagtige oplysninger ikke godtgør, at ordningen er økonomisk neutral.

32 De beregninger, som de franske myndigheder har anført til støtte for, at de vundne fordele ved støtten blev udlignet ved støttemodtagernes hermed afholdte udgifter, vedrører således alle virksomheder i de pågældende sektorer, skønt alene de udgifter, som afholdes af de i ordningen deltagende virksomheder, burde tages i betragtning. Når det er umuligt at forudse antallet og størrelsen af disse udgifter, er det også umuligt at hævde, at den pågældende ordning er neutral.

33 Kommissionen har videre anført, at Den Franske Republik, hvis den havde villet godtgøre støttens neutralitet, under alle omstændigheder burde have fratrukket de udgifter, som de pågældende virksomheder påføres, fra dem, som arbejdsgiverne under alle omstændigheder havde accepteret uden statens indgriben. Den omstændighed, at dette ikke kan gøres, viser også, at det ikke kan godtgøres, at der er tale om en neutral ordning.

34 Endelig har Kommissionen anført, at selv om konkurrencefordelene ikke er en direkte følge af de omtvistede foranstaltninger, er de nødvendigvis en følge af tilpasningen til markedet af produktionsapparatet, som er gjort muligt ved omlægningen af den pågældende arbejdstid.

Domstolens bemærkninger

35 I henhold til fast retspraksis omfatter begrebet støtte de fordele, der indrømmes af offentlige myndigheder, og som under forskellige former letter de byrder, der normalt belaster en virksomheds budget (jf. bl.a. dom af 23.2.1961, sag 30/59, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mod Den Høje Myndighed*, Sml. 1954-1964, s. 211, org. ref.: Rec. s. 1 og 39, af 15.3.1994, sag C-387/92, *Banco Exterior de España*, Sml. I, s. 877, præmis 13, af 26.9.1996, sag C-241/94, *Frankrig mod Kommissionen*, den såkaldte »Kimberley Clark-dom«, Sml. I, s. 4551, præmis 34, og af 29.6.1999, sag C-256/97, *DMT*, Sml. I, s. 3913, præmis 19).

36 Domstolen har herved fastslået, at en delvis nedsættelse af socialsikringsbidrag, som påhviler virksomheder i en bestemt industrisektor, udgør støtte som omhandlet i traktatens artikel 92, stk. 1, såfremt foranstaltningen delvis tilsigter at fritage virksomhederne for byrder, der følger af en normal anvendelse af det almindelige sociale forsorgssystem, når undtagelsen ikke berettiges ved systemets karakter eller opbygning (dom af 2.7.1974, sag 173/73, *Italien mod Kommissionen*, Sml. s. 709, præmis 33; jf. i samme retning dom af 14.2.1990, sag C-301/87, *Frankrig mod Kommissionen*, Sml. I, s. 307, præmis 41).

37 Domstolen har også fastslået, at den omstændighed, at statslige interventioner har et socialt formål, ikke uden videre kan medføre, at de falder uden for begrebet statsstøtte i traktatens artikel 92 (jf. bl.a. dommen i sagen *Italien mod Kommissionen*, præmis 28; *Kimberley Clark-dommen*, præmis 21, og dom af 17.6.1999, sag C-75/97, *Belgien mod Kommissionen*, Sml. I, s. 3671, præmis 25).

38 I denne sag er formålet med de omtvistede foranstaltninger en nedtrappelig nedsættelse af de sociale sikringsbidrag for arbejdsgivere i visse særlige industrisektorer, og de fremstår altså som foranstaltninger, der opfylder betingelserne i den retspraksis, der henvises til i præmis 35, 36 og 37, hvorfor de er omfattet af anvendelsesområdet for traktatens artikel 92, stk. 1.

39 Den franske regering har imidlertid bestridt dette under henvisning til, at lettelsen af de sociale sikringsbidrag alene dækker de usædvanlige merudgifter, som virksomhederne har påtaget sig efter de kollektive forhandlinger, og at de anfægtede foranstaltninger under alle omstændigheder,

når henses til disse merudgifter, må anses for økonomisk neutrale.

40 Det bemærkes hertil, at de udgifter for virksomhederne, som den franske regering har henvist til, beror på kollektive overenskomster mellem arbejdsgiverne og de faglige sammenslutninger, som virksomhederne skal overholde enten i henhold til tilslutning til disse aftaler eller efter en lovfæstet udvidelse af aftalernes gyldighed. Sådanne udgifter skal efter deres art afholdes over virksomhedernes budget.

41 Det er desuden ubestridt, at gennemførelsen i sagen af de kollektive brancheoverenskomster ikke alene kan medføre udgifter for virksomhederne på grund af en reorganisering, men også tilsigter at forbedre deres konkurrenceevne.

42 Det fremgår af ordlyden af rammeoverenskomsterne, der er nævnt i præmis 10, at skønt de kollektive brancheoverenskomster øger arbejdsgivernes forpligtelser over for deres ansatte, har de også til formål ved omlægning og nedsættelse af arbejdstiden at bidrage til de pågældende branchers konkurrenceevne og beskæftigelse.

43 Det anføres i afsnit VII, punkt 26, i den anfægtede beslutning herom, at det med føje må antages, at en ny organisation af arbejdet i form af en bedre tilpasning af virksomhedernes ressourcer til markedsvilkårene og -omstændighederne gør det muligt for virksomhederne at øge effektiviteten.

44 Den franske regering har ikke bestridt, at virksomhederne opnår konkurrencefordele, men har anført, at disse fordele er særdeles usikre og vanskelige at vurdere.

45 Denne vurdering kan ikke anfægtes. Vurderingen gælder imidlertid ikke udelukkende for de fordele, som de pågældende kollektive brancheoverenskomster giver virksomhederne, men også for udgifterne som følge af disse aftaler.

46 De aftaler, som arbejdsmarkedets parter indgår, udgør et hele, og kan ikke vurderes alene under hensyntagen til visse af deres positive eller negative virkninger for den ene eller anden part. Når henses til de forskellige årsager, som foranlediger arbejdsmarkedets parter til at forhandle, samt til at resultatet af deres forhandlinger er resultatet af et kompromis, hvor hver part gør indrømmelser på visse områder for at opnå fordele på andre områder, ikke nødvendigvis er forbundne, er det, i hvert fald i denne sammenhæng, umuligt at vurdere de endelige udgifter, som disse aftaler medfører for virksomhederne, tilstrækkelig nøjagtigt.

47 Den omstændighed, at de pågældende statslige foranstaltninger tilsigter at udligne de merudgifter, som virksomhederne i visse sektorer har påtaget sig efter indgåelsen og gennemførelsen af kollektive overenskomster, kan ikke medføre, at de falder uden for begrebet statsstøtte i traktatens artikel 92.

48 Det fremgår også af det anførte, at sagsøgeren herved ikke kan gives medhold i den subsidiære påstand. De pågældende merudgifter for virksomhederne kan ikke fradrages i det støttebeløb, som skal tilbagebetales.

49 Da den franske regering ikke har fået medhold i nogen af dens anbringender, vil sagsøgte være at frifinde.

Afgørelse om sagsomkostninger

Sagens omkostninger

50 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Den Franske Republik tilpligtes at betale sagens omkostninger og Den Franske Republik har tabt sagen, bør det pålægges den at betale sagens omkostninger.

Afgørelse

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.

2) Den Franske Republik betaler sagens omkostninger.